

2022-06-10

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS 2021/675

Utveckling av överklagan av förbud att anlägga fotbollsplaner m.m. i Källtorp

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta förslag till utveckling av överklagan av Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 19 april 2022 att förbjuda Nacka kommun att anlägga två konstgräsplaner med mera i Källtorp, i enlighet med bilaga 2 till tjänsteskrivelsen daterad den 10 juni 2022.

Sammanfattning

Länsstyrelsen beslutade den 19 april 2022 att förbjuda Nacka kommun att anlägga två konstgräsplaner för fotboll med mera inom del av fastigheten Erstavik 25:1 i Källtorp. Förbudet meddelades med stöd av 12 kap. 6 § fjärde stycket miljöbalken och länsstyrelsen motiverade beslutet i huvudsak med att åtgärderna innebär en sådan skada på naturmiljön och kulturmiljön och landskapsbilden att åtgärderna inte kan tillåtas. Kommunen har tidigare beslutat att överklaga länsstyrelsens beslut och fått anstånd till den 17 juni 2022 med att komplettera överklagan.

I utveckling av överklagan yrkar kommunen att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut och meddela att åtgärden kan påbörjas med vidtagande av de skyddsåtgärder som kommunen redovisat eller, i andra hand, med de försiktighetsmått som domstolen finner nödvändiga. Som grund anges att den anmälda åtgärden inte innebär sådan skada på naturmiljön att åtgärden inte kan tillåtas och att det finns erforderliga åtgärder som kan vidtas för att begränsa eller motverka eventuell skada på naturmiljön. Vidare framförs bland annat att den aktuella platsen utgör endast en liten del av helheten i riksintresset för kulturmiljövården och att den visuella och funktionella kopplingen till gårdsbebyggelsen i Källtorp är begränsad och att platsen fortsatt har förutsättningar att återspegla det riksintressanta kulturhistoriska sammanhang som präglar området runt Källtorp. Den aktuella ängsmarken har inte självständigt något stort kulturhistoriskt värde och är inte heller av någon avgörande betydelse för kulturvärdet vid Källtorps gård. Fotbollsplaner utgör ett starkt allmänt intresse, vilket bör väga tungt i den intresseavvägning som ska göras.

Ärendet

Bakgrund

När Nacka växer finns behov av att tillskapa flera anläggningar för idrottsändamål. Dessa behov finns beskrivna i en kapacitetsutredning som fritidsnämnden tagit fram. Där pekas bland annat på behovet av fler 11-spelarplaner för fotboll. Det råder brist på tillgängliga ytor för nya fotbollsplaner med god tillgång till kollektivtrafik i Nacka.

Kommunfullmäktige gav i budgeten för 2018 fritidsnämnden i uppdrag att utreda möjligheterna att anlägga 11-spelarplan vid Hellasgården. På sammanträdet den 18 september 2019 gav fritidsnämnden kultur- och fritidsdirektören i uppdrag att utreda och planera för bland annat två nya 11-spelarplaner i Erstavik.

Aktuell samrådsanmälan har föregåtts av flertalet utredningar och politiska beslut om bland annat investeringar och arrendeavtal med markägaren. Den sökta ytan har valts bland annat utifrån möjligheten att kunna inrymma två 11-spelarplaner på samma plats, dess tätortsnära placering mellan centrala Nacka och Älta samt goda möjligheter för barn och unga att kunna ta sig till och från anläggningarna med kollektivtrafik.

Kommunstyrelsen beslutade den 31 augusti 2020, § 221, att ingå arrendeavtal med Herman Petersen Fideikommiss AB för att kunna anlägga konstgräsplaner med mera inom fastigheten Erstavik 25:1 i Källtorp. Ett stort antal utredningar bland annat en artskyddsutredning, en fladdermusinventering och en kulturmiljöanalys har tagits fram inför de tillståndsansökningar som behöver göras för att få anlägga fotbollsplanerna. Det aktuella området är utpekad som riksintresse för kulturmiljövård samt friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken ska göras om en verksamhet eller en åtgärd, som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt miljöbalken, kan komma att väsentligt ändra naturmiljön. Kommunen anmälde den 28 mars 2022 om samråd för anläggandet av två konstgräsplaner för fotboll med tillhörande stängsel, belysning, omklädningsrum och parkeringsytor, på del av fastigheten Erstavik 25:1, skifte 14.

Länsstyrelsens beslut att förbjuda fotbollsplanerna

Länsstyrelsen beslutade den 19 april 2022 att med stöd av 12 kap. 6 § fjärde stycket miljöbalken förbjuda Nacka kommun att anlägga de två konstgräsplanerna för fotboll med tillhörande stängsel, belysning, omklädningsrum och parkeringsytor på den sökta platsen. Länsstyrelsens beslut framgår av bilaga 1.

I motiveringen till beslutet anger länsstyrelsen att det aktuella området idag består av gammal jordbruksmark och att de anmälda åtgärderna kommer innebära ändrad

markanvändning och att den idag öppna jordbruksmarken bebyggs. På grund av höjdskillnader måste områdets topografi planas ut. Länsstyrelsen anger att området har dokumenterat höga kulturvärden och ligger inom riksintresse för kulturmiljövården, Erstaviken (AB 52, Nacka sn). Källtorps gård med tillhörande äldre odlingslandskap är ett av de uttryck som ligger till grund för riksintressets utpekande. Miljön är även utpekad som särskilt värdefull i Nacka kommuns kulturmiljöprogram.

Länsstyrelsen anger att i förarbetena till miljöbalken anges att naturmiljöfrågor ofta hör ihop med kulturmiljöfrågor samt att i tidigare förarbeten till naturvårdslagen framhålls att begreppet natur innesluter även den kulturpräglade naturen. Vidare anges att begreppet naturmiljö bör tolkas vidsträckt och även inkludera landskapsbilden och kulturlandskapet framgår även av Naturvårdsverkets allmänna råd om anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken (NFS 2001:15). Länsstyrelsen anger att begreppet naturmiljön i 12 kap. 6 § miljöbalken därför ska anses omfatta även kulturmiljövården.

Länsstyrelsen anser inte att de rekommendationer som lämnats för att minska den negativa påverkan är tillräckliga. Länsstyrelsen bedömer att de föreslagna åtgärdernas negativa påverkan på natur- och kulturmiljön blir så stor att den inte kan anses lämplig.

Länsstyrelsen anser inte att det är möjligt att förelägga om några hänsynsåtgärder för att begränsa skadan på naturmiljön i tillräcklig omfattning.

Vid den avvägning mellan allmänna och enskilda intressen som ska göras innan ett förbud meddelas gör länsstyrelsen bedömningen att det allmänna intresset av att bevara befintliga kulturmiljövården väger tyngre än sökandens enskilda intresse av att anlägga fotbollsplaner med tillhörande anläggningar. Med hänvisning till ovan förbjuder Länsstyrelsen de anmälda åtgärderna.

Kommunens överklagan

Kommunstyrelsen beslutade den 2 maj 2022, § 146, att överklaga Länsstyrelsens beslut och hemställa om anstånd med att utveckla talan och grunder till den 17 juni 2022, bilaga 3. Anstånd med att inkomma med komplettering har medgetts till detta datum.

Förslag till utveckling av överklagan

I förslag till utveckling av kommunens överklagan, bilaga 2, yrkar kommunen att mark- och miljödomstolen upphäver Länsstyrelsens beslut att förbjuda anläggande av fotbollsplaner m.m. i Källtorp och meddelar att åtgärden kan påbörjas med vidtagande av de skyddsåtgärder som redovisas, i andra hand med de försiktighetsmått som domstolen finner nödvändiga. Skälet till andrahandsyrkandet är att domstolen kan identifiera någon ytterligare åtgärd som domstolen bedömer nödvändig men som inte framgår av de åtgärder kommunen redovisat.

Som grund anges att den anmälda åtgärden inte innebär sådan skada på naturmiljön att åtgärden inte kan tillåtas och att det finns erforderliga åtgärder som kan vidtas för att begränsa eller motverka eventuell skada på naturmiljön. Det saknas därmed grund att förbjuda verksamheten.

I den utvecklade talan framförs bland annat att kommunens bedömning är att även om den nu anmälda åtgärden att anlägga fotbollsplaner m.m. innebär en påverkan på kulturmiljön så har platsen fortsatt förutsättningar att återspegla det riksintressanta kulturhistoriska sammanhang som präglar området runt Källtorp. Den aktuella ängsmarken har inte självständigt något stort kulturhistoriskt värde och är inte heller av någon avgörande betydelse för kulturvärdet vid Källtorps gård. Inte heller bör åtgärden medföra en förändring i bevarandet av de ”öppna odlingsmarkerna” i området eftersom det finns fler äldre öppna odlingsmarker längs Ältavägen och inom Erstavik som bibehåller områdets intryck av äldre odlingslandskap. Åtgärden bedöms därmed inte skada något eller några av de natur-, kultur- eller friluftsvärden som utgör grunden för riksintresset Erstavik och det finns även försiktighetsåtgärder som kan vidtas för att begränsa påverkan. Slutligen framförs att länsstyrelsens intresseavvägning är felaktig och att anläggandet av fotbollsplanerna utgör ett starkt allmänt intresse som bör väga tungt i den intresseavvägning som ska göras i målet.

Framtida hantering

Kommunstyrelsen har den 2 maj 2022 befullmäktigat kommunjurist Christopher Arontaus och Sylvia Ryel eller den de i sitt ställe sätter, att föra kommunens talan i domstol i mål om anläggande av fotbollsplaner med mera i Källtorp.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut medför i sig inga ekonomiska konsekvenser. Om det överklagade beslutet inte ändras kommer kommunen inte kunna anlägga fotbollsplanerna i Källtorp, vilket i förlängningen medför merkostnader för kommunen.

Konsekvenser för barn

Tillgången till idrottsplatser är av stor betydelse för folkhälsan, särskilt för barn och unga. Det är därmed angeläget att de aktuella fotbollsplanerna i Källtorp kommer till stånd och att länsstyrelsens beslut överklagas i syfte att få till en ändring av beslutet.

Bilagor

1. Länsstyrelsens beslut den 19 april 2022
2. Förslag till utveckling av överklagan
3. Protokollsutdrag kommunstyrelsen den 2 maj 2022

Mats Bohman
Trafik- och fastighetsdirektör
Stadsledningskontoret

Sidrah Schaider
Stadsjurist
Stadsledningskontoret

Christopher Arontaus
Kommunjurist
Juridik- och kanslistaben